כו: האשה שנתארמלה פרק שני כתובות

ואסקיניה. וא"ת ולמאן דמייש לזילותא דבי דינא היכי אסקוהו כיון דאחתיניה מחמת הקול וליכא למימר דליכא זילותא דבי דינא אלא היכא שהורידוהו שתי פעמים כדמוכח בחזקת הבתים (כ"ב דף לב.) וי"ל דליכא זילותא דבי דינא אלא היכא שהורידוהו ע"י עדות אבל בהורדה שע"י הקול ליכא זילותא דב"ד ואע"ג דאמרינן (גיטין דף פא.) גבי גרושה לכהן דלא מבטלים קלא היינו משום דלית לה תקנתא אבל הכא דאי לא מסקינן ליה לעולם פסול מבטלין [1] אי נמי בחרומה דרבנן הקילו: **אנן** אחתינן ליה אנן מסקינן ליה. פי' בקונטרס אע"ג דתרי ותרי מינהו אוקי תרי לבדי תרי ואוקי גברא אחזקתיה קשה לר"י דבפרק האומר בקדושין (דף פו. ופס) קאמר גבי יגאי היכי דמי מילימא דתרי אמרי אשתבאי ותרי אמרי לא אשתבאי מאי חזית דסמכת אהני פירוש אהני דאמרו לא אשתבאי סמוך אהני ואמאי קאמר ויבוקש הדבר ולא נמצא והתם פי' בקונטרס דלא אמרי' אוקי תרי בהדי תרי ואוקי גברא אחזקיה דהא לא בא להעיד על אמו אלא על יגאי ולו לא היה אוקי אחזקה כשרות ואין נראה לר"י דאחזקה אם מהניא גם ליגאי כדמשמע הכא ואמרינן נמי לעיל בפ"ק (דף יג. ופס) לדברי המכשיר בה מכשיר בנתה ואפילו מאן דפסל בנתה היינו משום דמעלה עשו גבי זנות וגם אין לומר כמו שתירץ ר"מ דליכא למימר אתם אוקמינן אחזקה לפי שכל הנשים היו בחזקת שבויות דא"כ היכי מייתי מינה ראיה על אשתו שזינתה בעד אחד דשאני אתם דכל הנשים בחזקת שבויות אבל אשתו זינתה היא בחזקת היתר ונראה לר"י דתרי ותרי ספיקא דרבנן הוא ומדרבנן החמירו דלא אוקמינן לה אחזקה והכא בחרומה דרבנן הקילו ובפרק בכל מערבין (עירובין דף לה.) גבי תרומה ונטמאה כו' ספק הרי זה חבר גמל דברי ר"מ ומוקי לה [2] רבה ורב יוסף בשתי כתי עדים הא דלא אוקמינן לה אחזקה דלא נטמאת אע"ג דתרומה בזמן הזה דרבנן היינו משום דערובי תחומין דאורייתא לר"מ אי נמי שאני התם דאיכא ריעותא דהרי נטמאת לפניך ולא אמרינן השתא הוא דאיטמי אע"ג דגבי מקוה אמרינן השתא הוא דחסר ואתאי (נדה דף כ:) הכא דאיכא שתי כתי עדים לא אמרינן השתא הוא דאיטמי ובשנים אומרים מת ושנים אומרים לא מת דאמרינן לעיל (דף כב:) לא תלא ולא אוקמינן לה אחזקת אשת איש היינו משום דחזקה דאשה דייקא ומנסבא מרעה לה לאחזקת אשת איש אע"ג דבשנים אומרים מת אמרינן בהאשה רבה (יבמות פז:) דמותרת לחזור לו וכיון דליכא חומרא בסוף לא דייקא מ"מ הכא כיון דמכמישין זה את זה איכא חומרא ובשנים אומרים נתגרשה ושנים אומרים לא נתגרשה דאמרינן נמי לא תלא אע"ג דלא דייקא וליכא נמי חזקה דאין האשה מעיזה פניה דשלא בפני בעלה מעיזה וכ"ש היכא דמסייעין לה עדים ויש לומר דמכל מקום דייקא לפי שיראה שיוחזו עדיה לו יפסלו אותם בגזלנותא ובהאשה רבה (שם לג: ופס) גבי בעו מיניה מרב ששת עד אחד כיצמה מהו כו' אמר להו תניתוה אמרו לה מת בגך ואחר כך מת בעליך ונתייבמה ואח"כ אמרו לה חילוף הדברים תלא והולך לאשון והאחרון ממזר היכי דמי מילימא תרי ותרי מאי חזית דסמכת אהני דאמרי ליכם דשרו לה וקשה דמאי פריך והא אית לן לאוקמי אחזקה דאסורה ליכם שמא בעלה מתלה כדאמרינן בפרק הרבעה אחין (שם דף לא. ופס) גבי נפל הבית עליו ועל בת אחיו כו' ועוד כיון דתרי ותרי ספיקא דרבנן הוא יש לאוסרה כדאמרינן גבי יגאי והתם לא דייקא כדאמרינן התם זימנין דלמא ליה ליכם וי"ל דמ"מ מהני דיוקא דידה לענין דמרעה ליה לאחזקת איסור ליכם והא דפריך נמי התם כו' ועוד ממזר ספק ממזר הוא אע"ג דבחזקת איסור ליכם היא מ"מ לא הוי ממזר ודאי דמהני דיוקא דידה כדפרשינן ועוד כיון דתרי ותרי ספיקא דרבנן אין לנו להעמידה על חזקתה ולהתירנו בממזרת ורבינו יצחק בר ברוך פי' דלא אמרינן בכל הני אוקמא אחזקה ולהני דשבשים שמוציאים אותו מחזקתו אל היתר הם מעידים תחלה ומיד כשהעידו יצא מחזקתו ע"י עדותן ואם לא אמרינן אוקמא אחזקה ולהני פריך לעיל מאי שנא ריפא ומאי שנא פיפא דשנים שאומרים נתקדשה העידו תחלה ובשנים אומרים נתגרשה אע"פ שהם העידו תחלה מ"מ היתה בחזקת אשת איש וכן ההיא דהאשה רבה ודינאי שנים המוציאין אותו מחזקתו בתו תחלה ואין נראה לרבינו יצחק דהא הכא כשמעמידין מוקמינן ליה אחזקה אע"ג דבכר פסלוהו הנשים והוציאוהו מחזקתו ואין סברא שיועיל מה שעד אחד המכשיר העיד קודם [3] ועוד דרב אשי משמע דבעי למימר דאפילו אתו שניהם לנשוף דמסקינן ליה: **על** ידי ממון מותרת **לבעלה.** נראה דמותרת אפילו לבעלה כהן דלא מייתינן אפי' לאותבא משום דמרתתי להפסיד ממונם ולא דמי לשבויה וכן מוכח בגמרא דקאמר לא שנו אלא שיד ישראל תקיפה על העובדי כוכבים אבל יד העובדי כוכבים תקיפה על עצמן אפילו ע"י ממון אסורה לבעלה ועל כרחן היינו להוציה מדקאמרי אף אנן נמי תניא מהתם דריחקוה בני משפחתה והא לא שייך אלא להוציה דבישראל לא שייך וריחקוה בני משפחתה דאיכא אסורה אלא לבעלה ועוד דאיכא דתנן בפ' שני דמסכת ע"ז (דף כב.) אין מעמידין בהמה בפונדקאות של עובדי כוכבים מפני שהשודים על הרביעה ורמיגהו ליקחין מהן בהמה לקרבן לא קשיא הא לכתחלה והא דיעבד ומצא מיתרת דשני בין לכתחלה אלא ש"מ שני לן בין לכתחלה לדיעבד משמע דאין לחוש כלל שנבעלה דאי מותרת לבעלה ישראל קאמר דלא מייתינן שמא נתרצת אבל לבעלה [4] כהן אסורה דמייתינן שמא נתנסה מ"כ לא הוה מייתי מידי: **ועל** ידי נפשות אסורה לבעלה. היינו אפילו לבעלה ישראל דמייתינן שמא נתרצת כדי למצא חן שלא יהרגוה דאי לבעלה כהן קאמר ואסורה שמא נתנסה מ"כ הוה ליה למימר אסורה לכהונה אלא ודאי אפילו לבעלה ישראל אסורה ומ"מ נטועות ליטהרו דקודם לכן מסרן נפשייהו כדמשמע בריש מכילתין (דף ג:) גבי כל הנשאת ברביעי תיבעל להשר תחלה ולריך לומר דהכא מייתינן על כל אחת שמא אינה נטועה ואפילו נראית נטועה שמא אינה:

כאן

ואסקיניה [1] ואתו בי תרי ואמרי בן גרושה ובן חלוצה הוא ואחתיניה ואתא עד אחד ואמר ידענא ביה דכהן הוא ודכולי עלמא מצטרפין לעדות והכא במיחש לזילותא דבי דינא קמיפלגי תנא קמא סבר כיון דאחתיניה לא מסקינן ליה חיישינן לזילותא דבי דינא ורשב"ג סבר אנן אחתינן ליה ואנן מסקינן ליה ולזילותא דבי דינא לא חיישינן מתקיף לה רב אשי אי הכי אפי' תרי ותרי נמי אלא אמר רב אשי במצטרפין לעדות קמיפלגי [2] ובפלוגתא דהני תנאי דתניא אין עדותן מצטרפת עד שיראו שניהם כאחד ר' יהושע בן קרחה אמר [3] אפי' בזה אחר זה ואין עדותן מתקיימת בב"ד עד שיעידו שניהם כאחד ר' נתן אומר [4] שומעין דבריו של זה היום וכשיבא חבירו למוחר שומעין דבריו: **מתני'** [5] [6] האשה שנחבשה בידי עובדי כוכבים על ידי ממון מותרת לבעלה על ידי נפשות אסורה לבעלה: **גמ'** אמר רב שמואל בר רב יצחק אמר רב [7] לא שנו אלא שיד ישראל תקיפה על עובדי כוכבים אבל יד עובדי כוכבים תקיפה על עצמן אפילו על ידי ממון אסורה לבעלה מתיב רבא [8] העיד רבי יוסי הכהן ור' זכריה בן הקצב על בת ישראל שהורהנה באשקלון וריחקוה בני משפחתה ועדיה מעידים אותה שלא נסתרה ושלא נטמאה ואמרו להם חכמים אם אתם מאמינים שהורהנה האמינו שלא נסתרה ושלא נטמאה ואם אי אתם מאמינים שלא נסתרה ושלא נטמאה אל תאמינו שהורהנה והא אשקלון דיד עובדי כוכבים תקיפה על עצמן וקתני הורהנה

עין משפט נר מצוה

צט א מיי' פ"ד מהל' עדות הלכה ד סמג עשין קנ טושע"מ ח"מ סימן ל סעיף ו:

ק ב מיי' שם ופ"ב מהלכי אישורי ביאה הל' טז סמג שם טושע"מ ח"מ סי' ל סעיף ט ושע"מ אה"ע סי' ג סעיף ז:

קא ג ד מיי' פ"ח מהל' אישורי ביאה הלכי ל סמג לאוין קכא טושע"מ אה"ע סימן ז סעיף יח:

תוספות רי"ד

דכהן הוא ואסקיני' פי' רש"א נאמן להכחיש את הקול. ואתו בי תרי עוררים ואמרו בן גרושה ובן חלוצה הוא ואתחיני'. ואתא ע"א ואמר ידענא בי' דכהן הוא ר"א סבר הכא (כיון) דאיכא עוררים תרי דפסלו לי' אין מעלין לכהונה ע"פ ע"א שמכשירו ואע"ג דאיכא ע"א קמא שהכשירו כיון שלא העידו יחד בב"ד אין מצטרפים ורשב"ג סבר אע"פ שיש עוררים מעלין ע"פ ע"א זה שמכשירו שמצטרפים אותו עם הראשון ואמרי' אוקי תרי בהדי תרי ואוקי גברא אחזקתיה. ואי קשיא והא אמרת לעיל דבתרי ותרי דהוא ספק תורה לי"א אוקי גברא אחזקתיה יש לתרץ ודאי באיסור תורה אמרינן הכי והכא בתרומה דרבנן והכי מוקמי' לה לקמן בשילהי פירקין והלכך מקילין בה ואמרי' אוקי תרי בהדי תרי ואוקי גברא אחזקתיה. ובפלוגתא דתניא. אין עדיות מצטרפין עד שיראו שניהם כאחד (דברי ר"א) ר"י [בן קרחה] אומר אפילו בזה אח"ז פי' לאפוקי ז"א בפני הלוה לו וז"א בפני הודה לו שמה שראה זה לא ראה זה. ואע"ג דבמנה חד מסהדי לח"ק לא מצטרפי. ולר"י מצטרפי: ואין עדותן מתקיימת בב"ד עד שיעידו שניהם כאחד ר"נ אומר שומעין דבריו של זה היום ולכשיבוא חבירו למחר שומעין דבריו ואתי ר"א כת"ק ורשב"ג כר"נ וקי"ל דהלכה כר"י [בן קרחה] שעדותן מצטרפת אע"פ שלא ראו שניהן כאחד. והל' נמי כר"נ שעדותן מתקיימת בב"ד ואף על פי שלא העידו כאחד: **מתני'** האשה שנחבשה בידי עובדי כוכבים. ע"י ממון מותרת לבעלה ע"י נפשות אסורה. עיר שכבשוה כרכום כל כהנות שבתוכה פסולות. ואם יש להן ערים אפי' עבד אפי' שפחה הרי אלו נאמנין שאין אדם נאמן ע"י עצמו. א"ר זכריה בן הקצב המעון הזה לא זזה ידה מתוך ידי משעה שנכנסו עובדי כוכבים לירושלים ועד שיצאו א"ל אין אדם נאמן על ידי עצמו. פי' באשת כהן מיירי דאי באשת ישראל אפילו ע"י נפשות מותרת דאנוסה היא ומדסיפא בכהנות רישא נמי בכהנות הלכך ע"י ממון מותרת לבעלה דמירתתי דלמא מפסדי ממונא ולא אנסו לה אבל ע"י נפשות דלא מירתתי אנסו לה. והמורה פי' הואיל ונתחבים בה הפקר

מסורת הש"ס

(א) ב"מ לב., ב) ג"ז שם ודף קסה: סנהדרין ג. גיטין לג: [ותוספות סנהדרין פ"ס], ג) ע"ז כט., ד) עדיות פ"ח מ"ב. ה) כס"מ נוסף ד"ה: עד שיעידו בבית דין כאחד, ו) [ב"מ מתתיניה לאו דוקא אלא שיבא שעמעמו]. מ"ר, ז) [שם:], ח) [ואומר ריב"ש דבר אחר אמי נמי מוקי לה כשבא עד אחד המכשיר קודם שנים הפוסלים אבל בנאמן שנים הפוסלים מחלה ומה"ר כתו שנים המכשירים מה אחד אם לא כשי לאוקמי דהא לא הוי קרי בתחר' ע"פ עד אחד לכיון דכי אחי עד אחד אין ממש כדבריי עד שבא האחר]. מ"ר, ט) [ונקט רישא לבעלה אבל סיפא וכנמ' נמי נקט לבעלה אבל מתני'. מ"ר].

מוסף רש"י

במצטרפין לעדות קמיפלגי. לר"מ אין מלכין עד אחרון עם הראשון הואיל ולא העידו שניהם כאחד, כרבנן דפליגי אדרבי נתן, אבל אם כתו שניהם כיחד הוה מסקינן ליה ומוקמינן ליה לאחזקה קמייתא דמיתסר לן בתנאי דהכן הוא ולזילותא לא חיישינן, ורשב"ג כר' נתן ובפלוגתא דהני תנאי. (שם). **דתניא אין עדותן מצטרפת.** אין לריך כאן כהאי מחלוקת דרבי יהושע בן קרחה ורבנן, אלא כך היא בריימתא שלמה בפלוגתא זה בזה, ומשום גרולת דסיפא נקט ריש (שם). **אפילו בזה אחר זה.** אחד אומר ביום ראשון לוה פלוני מפלוני מנה ואחד אומר ביום שני לאיש בם אני שלוה ממנו, דמ"מ אמנה קא מסהדי, וה"ק סבר אמנה דקא מסהיד האי לא קא מסהיד האי, וה"ל לגבי מנה תלי עדות, ונעמייהו מצרפי ספיר בסנהדרין (ג.) מקרא ומסברא (שם). **עד שיעידו שניהם כאחד.** בפני ב"ד (שם) ומתמה הוא ולא ר' יהושע בן קרחה אמר לה (סנהדרין ל:). **על ידי ממון.** שהיתה מיינת ממון (ע"ז כב ב).

תוספות רי"ד (המשך)

חרשים שמא נתרצת לא' מהן ומשמע שהיא אסורה לישראל ואינו נ"ל דא"כ גם בשבוי' נאמר כן ונאסור אותה על בעלה ישראל. והריין מתנה אדם לאשתו אם תשתבאי אפרקינך ואותביגך לי לאינתו. א"ע אע"פ שמפקירים אותה לא חיישינן שמא נתרצת אלא הכל הוא באונס. וכך פי' גם ר"ח ז"ל אסורה לבעלה כהן: המעון הזה. פי' שבועה הוא. א"ר שמואל ברבי יצחק ל"ש פי' שע"י ממון מותרת אלא שיד ישראל תקיפה על עובדי כוכבים פי' שיראים מישראל אבל יד עובדי כוכבים תקיפה על ישראל אפילו על ידי ממון אסורה דלא מירתתי

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com